

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 36 coroane (18 Lei)
Pe jumătate de an 18 " (9 ")
Pe un pătrar de an 9 " (4 1/2 ")
Un număr . . . . . - 70 fileri (35 bani)

Manuscrisurile, cărțile, revistele, publicațiile periodice sau ziarele cari au schimbul cu „FOAIA DIECEZANĂ”, se trimit pe adresa: V. LOICHIȚA, redactor în Caransebeș, iar banii de prenumărațiune și inserțiuni: administrațiunii „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș (Județul Caraș-Severin), Telefon Nr. 30. Manuscrisurile nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 20 cor., până la 200 de cuvinte 25 cor., de aci în sus 30 cor.

Partea oficială.

Nr. 1758 Șc. ex 1920.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de profesor la școala normală gr. or. română din Caransebeș pentru *Matematică și Fizică* ca obiecte principale, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Beneficiile se regulează conform normativului pentru salarizarea corpului didactic pe baza ajutorului primit dela stat.

Competenții pot fi numai români de legea ortodoxă și au să înainteze:

1. Estras de botez.
2. Atestat de maturitate.
3. Absolutor dela universitate despre studii pedagogice sau filozofice.
4. Eventuale atestate de cenzură.
5. Atestat despre eventuale servicii de până acum.

Se observează că alesul profesor este îndatorat să suplinească și alte obiecte de studiu conform dispozițiilor konzistoriale.

Caransebeș din ședința konzistorială școlară, ținută în 25 Iunie (8 Iulie) 1920.

Filaret Musta

arhimandrit, vicariu episcopesc.

Ceremonia investiturii mitropolitului nostru NICOLAE.

În 17 Iunie 1920 la ora 12 s'a făcut în București ceremonia investirii I. P. S. Sale *Dr. Nicolae Bălan* ca mitropolit al Ardealului, al părților bănățene, ungurene, bihorene și ale Maramureșului.

La ora 11 și jumătate s'a trimis dela palatul Regal o trăsură regală la palatul mitropolitan.

I. P. S. S. Mitropolitul-primat Miron Cristea a luat loc în trăsura regală împreună cu mitropolitul Ardealului.

S'a format un cortegiu în ordinea următoare: domnul general Eracle Nicolescu, prefectul poliției capitalei; protoereii capitalei; două plutoane din cavalerie; trăsura cu I. I. P. P. L. L. mitropolitii. În ambele părți ale trăsorii regale se afla câte un maior din cavalerie.

Cortegiul era încheiat de alte două plutoane de cavalerie. Cortegiul a parcurs străzile: Bulvardul Maria, Carol și calea Victoriei până la palatul Regal.

Garda a dat onorul la intrarea cortegiului în curtea palatului Regal.

Un mare număr de cetățeni a salutat cortegiul de pe parcursul drumului.

După urcarea pe tron a M. S. Regelui având în stânga pe M. Sa Regina, domnul mareșal și doi adjutanți conduc în sala de ceremonie, până în fața tronului pe Inaltul mitropolit.

În sala tronului iau loc în dreapta tronului: Inaltul cler și membrii aleși din Consistorul superior, domniile miniștri, senatori, deputați, Inalta curte de casație, Inalta curte de conturi, rectorul și decanii universităților, reprezentanții Academiei Române, etc. Iar în stânga tronului: domniile generali, șefii de corpuri și servicii și prefectul județului.

Mitropolitul primat luând cârja episcopală o predă Suveranului, care o încredințează noului mitropolit.

I. P. S. S. mitropolitul Dr. Nicolae Bălan, ține următoarea cuvântare:

Sire, Mărită Doamnă, Domniță!

Sunt, în viața popoarelor și a așezămintelor lor, fericiri prin cari dreptatea dumnezească răsplătește veacuri întregi de suferințe.

De o asemenea fericire se împărtășește astăzi biserica ortodoxă română a Ardealului. Ea, depozitara și chivernisitoarea celor mai scumpe comori ale sufletului nostru, din încrederea întregului cler și popor m'a trimis să primesc, ca pe o măreață încununare a operei

sale salvatoare, toiaș
Voastre, Sire, august
sfârâmat lanțurile robiei seculare.

Ce a însemnat biserica, mai ales pentru noi
Românii de dincolo de Carpați, spun paginile
zbuțumatei noastre istorii de sate și preoți,
spun monumentele limbii și literaturii noastre,
spune mai pe sus de toate, însăși prezența noas-
tră pe acele plaiuri ale pământului românesc,
datorită superiorității de rasă a neamului nostru
și adăpostului ce l-am găsit în toată vremea la
altarul așezământului nostru bisericesc.

Puși în imposibilitatea de a ne creia alte
închegări ale vieții noastre, ne-am strâns rându-
rile în casa sufletelor noastre, în biserica cea
sfântă alui Dumnezeu, care din generație în
generație ne-a întărit cu credința și mângâierile
sale, ni-a îndulcit inimile cu frumuseța limbii
sale, ni-a luminat cărările cu slova și îndreptă-
rile sale. Identificându-se cu soarta noastră în
mijlocul tuturor suferințelor, ne-a oțelit curajul
prin îndemnul dumnezeescului cuvânt: „Nu vă
temeți de ceiceucid trupul, dar sufletul nu-l
pot ucide!“ Prin pilda jertfel de pe Golgota, pe
care pururi a ținut-o înaintea ochilor noștri,
ni-a arătat calea izbăvirii și nădejdea învierii.

În grija ei de mamă, trimitându-și, peste
nedrepte graniți dintre frați, luminile și solii,
și-a purtat cuvântul și scrisul dela o margine
până la cealaltă a țării făgăduinței părinților
noștri și din potirul aceleaași culturi naționale
a cuminecat pe toți fiii săi, oriunde i-a aruncat
soarta sub stăpâniri străine. În veci slăvită să
fie amțirea marilor voevezii al Moldovei și Țării
românești, cari des cercetându-ne cu bogate
daruri, ni-au clădit altare în peatră și altare în
suflet! Binecuvântată să fie jertfa aleșilor ierarhi
ai bisericii lor, cari și-au adus aminte de noi,
neconținut trimitându-ne preoți și cărți și călugări
cucernici, și întărindu-ne în strâmtorile noastre.
Darul lor udându-l cu lacrimi și povețele lor
închizându-le în inimi, le-am făcut să rodească
spre mântuirea noastră.

Nu este o întâmplare numai, ci faptă pre-
gătită 'n suflete prin tradiții de veacuri, că toc-
mai din cetatea lui Mihai, metropola de odini-
oară a bisericii noastre, căreia marele erou îi
zidise altar și-i așezase vlădică pe scaun, s'a
ridicat din mii de piepturi, ca să audă lumea
întreagă strigătul de întâmpinare a celor ce
ascultând chemarea gloriosului urmaș al lui
Mihai, veniau să tragă pe veci dreptele hotare
ale patriei noastre mult așteptate.

Sire, Mărită Doamnă, Domnișă!

Primind cu adâncă recunoștință și cu oma-
gială supunere din mâinile Majestății Voastre

ăstorie a mitropoliei ortodoxe ro-
Ardeal și celelalte părți desrobite de
peste Carpați, îmi dau seama de chiver-
nisirea unei sacre moșteniri sufletești a neamului
nostru, ca cel dintâi păstor al ei, în zilele când
acest neam își serbează triumful idealului său
secular.

Mi-am pus în suflet și înfățișez înaintea
Majestăților Voastre făgăduința sărbătorească,
că-mi voi jertfi toate puterile cu tot devotamentul
de care voi fi capabil, pe altarul înfloririi bisericii
și al propășirii patriei noastre.

Îmi voi da toată silința să mă ridic la înăl-
țimea marilor probleme ale prezentului, și având
pururea înaintea ochilor sufletești idealele evan-
gheliei, mă voi coborâ în mijlocul realităților
vieții pentru a satisface după putință multele
ei trebuințe și a porni pe calea cea bună extra-
ordinarele posibilități de dezvoltare ce le ascunde
viitorul.

Urmând pilda marelui meu înaintaș, a ne-
muritorului nostru părinte Andrei, voi purta
grija de dezvoltarea așezămintelor culturate bi-
sericești, ca biserica noastră să fie și de aci
înainte, potrivit cu cerințele vremii, o pârghie
pentru progresul poporului nostru în credință și
cultură, în credință prin cultură și 'n cultură
sfântită prin darul credinței.

Precum în trecut a pregătit unitatea sufle-
tească a neamului, tot asemenea și în viitor
biserica își va ținea ca o sfântă datorie a ei
să lucreze, acum cu puterile descătuse, la în-
chegarea tuturor fiilor neamului într'o desăvâr-
șită armonie a sufletelor, înfrățire a gândurilor
și puterilor, pentru realizarea măreței misiuni
ce ne-a încredințat-o Providența în această parte
a lumii. Strânși cu toții, ceice până acum am
fost despărțiți, sub acoperământul uneia și ace-
le-aș organizații autonome bisericești, vom cu-
lege forțe nouă și nebiruite pentru înfăptuirea
marilor gânduri ce ne călăuzesc. •

Însuflețit de aceste simțăminte, rog pe Ma-
jestățile Voastre să primească încredințarea că
la altarul bisericii din Ardeal este un preot care
trăește ca să dea lui Dumnezeu cele ce sunt
ale lui Dumnezeu, și care, tocmai pentru aceasta,
ca slujitor al patriei și Tronului, va ști să împli-
nească și cealaltă parte a cuvântului Scripturii:
„Dați Chesarului cele ce sunt ale Chesarului“.

Să trăiți, Sire, Să trăiască Majestatea Sa
mult slăvita noastră Regină și întreagă iubita
noastră Dinastie!

În veci să trăiască scumpa noastră patrie
română și sfânta ei biserică!

La clasică cuvântare a Î. P. S. Sale, Suveranul
țării răspunde următoarele:

Înalt Preasfințite Părinte!

Cu deosebită bucurie am întărit alegerea Înalt Prea Sfinției Tale în scaunul Mitropoliei ortodoxe a Ardealului și potrivit vechilor datine sânt fericit a-ți încredința astăzi cărja mitropolitană.

Din timpurile slaviților Voivozi cari își întindeau stăpânirea asupra ținuturilor de peste Carpați, unde și-au revărsat atâtea binefaceri creștinești, pentru întâia oară mitropolitul Românilor ortodoxi de peste munți primește toa-gul său arhipăstoresc din mâinile Regelui tuturor Țărilor Românești, pe veci unite.

Să mulțumim Atotputernicului că ne-a învrednicit să trăim în aceste timpuri de mărire, dar totdeauna să-l rugăm cu smerenie a ne întări sufletele după măsura acestor vremi. Căci dacă ținta mitropolitului Andrei Șaguna, pe scaunul căruia te-ai înălțat, a fost ca Mitropolia neatârnată înființată de dânsul să cuprindă pe toți ortodoxii din Ardeal și Bucovina, nouă ni-a fost dat să-i vedem adunați într'un singur mănunchiu dela Nistru la Tisa și din munți până la malul Dunării și al mării.

Minunea visată de strămoși s'a îndeplinit, dar datoria noastră este să ne arătăm vrednici de însemnătatea, acestor momente istorice. Și precum biserica noastră națională a fost chiagul unității sufletești în trecutul atât de apăsător, tot așa trebuie să fie, și cu mai multă putere, acum când se așează temelii României întregite.

În acest scop cuvântul de ordine care trebuie să ne însuflețească este acesta: Să ne apropiem de popor pe toate căile și în toate zilele vieții noastre. Între aceste căi, aceea a bisericii și a credinții stă deasupra tuturor, pentru că sub aripile binefăcătoare ale bisericii se adăpostesc sufletele noastre. Ea ne întimpină la intrarea noastră în viață, ea ne petrece când am închis ochii pe vecie, ea ne binecuvintează în ziua cea mai sfântă a tinereții noastre și tot ea ne mângăie și ne întărește în ceasurile cele mai grele ale traiului nostru pe pământ.

Însuflețirea cu care ai fost întâmpinat din partea tuturor cu prilejul sfințirii arhieresti în mărețea catedrală a Sibiului este semnul cel mai vădit al încrederii, că vei răspunde pe deplin la înalta chemare de păstor sufletesc al creștinilor ortodoxi de peste munți.

Din toată inima vă mulțămesc pentru mărturisirile de dragoste și devotament ce Ni-ați arătat Reginei, Mie și Familiei Mele, urându-vă mulți ani de fericită și rodnică arhipăstorie.

Pentru conducerea I. P. S. S. mitropolitului la palatul mitropolitan, s'a alcătuit un cortegiul în modul următor:

Dl general Eraclie Nicolescu, prefectul poliției capitalei; prototierii capitalei; două plutoane de cavalerie; un arhidiacon care purta cărja I. P. S. mitropolit; P. S. Locuitorii de episcopi ai eparhiei Râmnicul, Noul Severin și Argeșul în trăsura regală; P. S. episcopi al Hușilor și Aradului, dl Dobrescu, administratorul Casei bisericilor în trăsura regală; I. I. P. P. S. S. L. L. mitropolit-primat și mitropolitul Moldovei și Sucevei în trăsura regală; I. P. S. S. mitropolitul Balan al Ardealului, însoțit de dl ministru al cultelor; cortegiul era încheiat ca și la ducere de alte două plutoane din cavalerie.

La această solemnitate a asistat și A. S. R. principesa Elisaveta.

La venirea și la înapoierea cortegiului s'au tras clopotele la toate bisericile pe tot parcursul dela mitropolie până la palat. (Tel. Rom.)

Turnătorie de clopote — fabrică de lumini.

Vivos voco,
Mortuos plango,
Fulgura frango.

În avântul economic, ce observăm azi cu atâtă bucurie în România Mare, se pare că s'a dat uitării una, ori două, din cele mai importante chestiuni ce interesează de aproape biserica noastră. Credem a fi sosit timpul pentru realizarea unei vechi dorinți, ori, mai bine zis, datorinți, ce de mult trebuia să constituie, și poate și constituia ici-colo obiectul celor mai serioase preocupări ale cercurilor bisericești.

Ni-se impune necondiționat și fără zăbavă înființarea unei *turnătorii de clopote* și a unei pentru producerea de *lumini de ceară*.

Bisericile noastre, grație regimului nefast din trecut, și-au pierdut clopotele în scopul fabricării de tunuri ce aveau să fie îndreptate contra fraților noștri. De atunci și până azi bisericile ne stau văduvite de glăsuitorile lor mângăioase, ce anunțau tuturor credincioșilor, și celor din cea mai depărtată colibă, timpul serviciului divin, trecerea câte unui creștin din lumea aceasta, ori începutul vre-unei nenorociri. Locul lor l-a luat vechea toacă... creștineasca toacă... însoțitoarea credincioasă, prin optsprezece veacuri, a slujbelor românești... Dar lumea s'a obicinuit într'atâta cu clopotele, încât azi se dorește reintroducerea lor.

Dar luminările? S'a păcatuit prea mult în această privință. Biserici abia zidite și zugrăvite în curând au negrit de fumul luminărilor fabricate din diferite materii, plus sănătatea oamenilor zdruncinată. Și când cauți jertfa menită lui Dumnezeu aveă să fie „ale Tale dintru ale Tale!“ Mai curat, mai virgin ce poate să existe

decât polenul florilor, din care albinele produc mierea și ceara! Dacă este așa, apoi pentruce nu aducem la biserică numai luminări de ceară? Pentruce nu se fabrică numai de acestea, ori și acestea în măsura celor din alte materii? Cu capitalul, care se investește în întreprinderi de felul celor dintâi se poate înființa cel puțin una, dacă nu mai multe fabrici de luminări de ceară curată.

Că trebuința aceasta e general simțită, o dovedește cuvântul adeseori ridicat în presă în interesul acestei cauze.

Părintele R. Muntean din Lighet, un valoros și distins membru al clerului nostru mirean aruncă pe hârtie câteva idei în direcția aceasta, cari merită aprecierea cuvenită din partea celor chemați în urma poziției lor oficioase, precum și a celor cu capital disponibil și simțul și priceperea recerută.

Iată ce scrie *par. Muntean*:

„... Când văd că în România Mare tot felul de instituțiuni se înființează, că lumea dispune de bani nenumărați, mă mir și mă întreb de ce nu se pune lumea bisericească în mișcare societară pentru înființarea de atari societăți, prin cari pe de o parte se plasează banii diecezelor și bisericilor în ceva real și de un venit pozitiv mai mare decât ca depuneri la bănci cu 2 ori 2½%. De altă parte se naște mulțumire generală, că vezi Doamne cel puțin acum în lumea liberă, se îngrijește biserica de trebuințele ei nemijlocit.

Toate bisericile sunt azi fără clopote, numai cu toaca, ori la a 100 biserică se află un clopoțel. Un deosebit decor al bisericilor s'a nimicit prin recvirarea clopoțelor. Societatea umanitară bisericească ar fi datoare deci, ca pelângă un venit sigur, dar mai mare ca dela bănci, să deie credincioșilor clopote ceva mai lesne decât fabrica unui Novotny ori Hönich. La societatea bisericească s'ar putea apoi stabili o formulă, ca fiecare biserică să nu primească deodată mai multe clopote, decât unul și apoi în un nou turnus se vor licvida celelalte clopote comandate. Bisericile să fie obligate a cumpăra respective a procura clopote numai dela societatea bisericească, și anume de ce? Fiecare biserică ar fi obligată să fie societară cu o sumă anumită, zicem bunăoară cu 1000 coroane, iar fondurile diecezane să contribuie cu 50.000 cor. Astfel s'ar ajunge un capital de 400.000 coroane, care ar putea desăvârși această întreprindere ocazională, zicem ca tovarășie de 5 ori 10 ani, după cum s'ar isprăvi cu comandarea clopoțelor. Bisericile contribuind cu părtașie nu vor căuta dobândă mare, dar clopoțel mai lesne și mai trai-

nic și plăcut, ceiace un fabricant nu poate să facă din cauza că și lucrătorii, dar și dânsul doresc oribile sume ca venit.

Dupăce turnătorii și-ar perde actualitatea, societatea ori se desface, ori lucrează într'un cadru mai îngust, ori se preface într'o întreprindere de altă natură. Acestei tovarășii i-ar fi prima datorință să intervină la forurile competente pentru obținerea materialului esistent dela fabricele respective magazinele foste încredințate cu păstrarea clopoțelor noastre sparte ori numai demontate, apoi armata încă să asigure din turnurile nefolosivere arama, ca cel puțin primele cerințe să satisfacă societatea bisericilor mai grabnic și sigur. După asigurarea materialului prim se purcede îndată la întocmirea fabricii, care nu este o compoziție uriașă, ci simplă, și atunci le vine rândul zeloșilor noștri întreprinzători. În felul acesta facem cu adevărat economie și industrie națională. Biserica, a învățat pe ai noștri carte, biserica a fost focalul simțemintelor naționale până în ziua de acum; deci și acum în viața noastră, iar bisericii îi poate veni întâiul rol de a pune în fapt începutul unui ram al industriei românești.

Nu mai puțină însămnătate are în viața noastră bisericească fabrica de lumini. Luminare trebuie în fiecare biserică și de ce bisericile să nu-și poată procura lumini dela fabrica noastră românească? Am înbogătit destul străinii, acum vine rândul nostru, noi să purtăm conducerea în toate. Aici ar fi vorba de o fabrică permanentă, și tot fondurile diecezane și bisericilor le revine întâietatea. Oameni de ai bisericii s'ar putea pune ca conducători, pe cari îi interesează soarta bisericilor, ca să se producă ceva fin și bun, căci vedem cum bisericile aurite și pictate cu mare cheltuială în urma fumului grozav, cum se ruinează curând. Una, două ori și trei dieceze, cari sunt cu biserică în Banat ar trebui să fie părtașe la societate, bisericile comenzile lor numai la această fabrică le vor face, că vor căpăta material fin, bun și ceva mai scăzut în preț decât dela ori și care neguțator, deoarece fabrica vinde din mână liberă, fără concursul neguțătorului. Ea va susține unul sau doi voiajori, cari vor fi preoți ori învățători penzionați, și în diferite centre să-și aibă depozitele sale și în curând vom vedea cum firmele românești cu capital românesc vor și decora orașele noastre!

Bani sunt de ajuns, numai voință și toate se pot face!“

Reuniunea noastră la Baile Herculane.

Reuniunea noastră de cântări din Caransebeș care a dat nenumărate dovezi că își știe îndeplini rolul ce-i revine în sânul neamului din aceste părți, a făcut Dumineca trecută o ocazie la Baile Herculane.

Înainte de amezai a cântat rezponzorile la sfânta liturghie, celebrată de părintele protopop Ioan Pepa cu asistența preoților George Tătușu și Pavel Magdiescu. Biserica frumoasă și curată de aici era ticsită de lume. Cântările noastre ezechutate cu adevărată artă a pus în umire pe oaspeții veniți din vechiul regat.

Seara la orele 9 a urmat splendidul concert dat de corul Reuniunii, compus din peste 60 persoane, în salo-nul de cură, care era arhiplin. Cântările ezechutate stăr-neau în asistența tot mai multă însuflețire, care acopere-rea necontenit singuratele piese cu aplauze și cereau repetarea lor. S'a distins și deastădată solista probata a Reuniunii, dsoara Olga Beuca, apoi soliștii, dnii Pavel Magdiescu și George Bona.

Succesul obținut se datorește perseveranței diri-gentului prof. Petru Banca, un entuziast propagator și pricepător al cântării și muzicii noastre naționale, cât și interesului ce-l poartă Reuniuni un alt apostol al artei muzicale, dl prof. Alexandru Bușiu. Pe dl profesor Antoniu Sequens și de astă dată l-am văzut între coriști, acompaniând cu destăruțitate și recunoscuta unele piese la pian. Și am văzut în fruntea esenzioniștilor și de astă dată, ca în totdeauna, pe vrednicul și neobositul prezident al Reuniunii, pe dl Dr. Cornel Cornean, caruia această instituțiune îi datorește întreg avântul ei din ultimii ani.

Nu e mirare deci, că Reuniunea de cântări, având astfel de elemente conducătoare propășește și seceră succese tot mai frumoase. Admirația obștei urmărește pe bravii noștri coriști. Numai înainte! (B. P.)

Ș T I R I I

Constituanta bisericească se va deschide la 5 Septembrie la București. Vor participa toți mitropoliții și episcopii, membrii consistoriului, actualul și toți foștii miniștri de culte. Aceasta constituanta are de scop uni-ficarea bisericească.

Director general al teatrelor a fost numit mult apreciatul poet și prozator, Victor Effimiu.

Dovedirea averilor. La cameră s'a depus pro-iectul de lege prin care militarii, jandarmii și funcționarii publici actuali și foști cari posedă averi imobile (case, pământuri, păduri, vii etc.) și orice avere mobilă, facută în intervalul dela 23 Iunie 1913, data declarării războiului româno-bulgar, până în prezent, sunt obligați să dovedească cu acte în regulă proveniența averii lor. Când dovada nu se va putea face, averea lor va fi confiscată de stat. O masura aceasta nu se poate mai salutară, care, credem că-și va avea urmarile sale bine-făcătoare în viața noastră socială și, ca, ea nu se va opri numai la ceata funcționarilor, ci se va estinde print'r un nou proiect de lege asupra provenienții ave-rilor îngrozitor de mari a tuturor particularilor milionari geșeftari de război, cari prin laconia lor nepotolită ne-au adus atâtea lacrimi și mizerii. Averile lor în teritoriile alipite începând din 1 August 1914 trebuiesc cerce-tate deamaruntul și din ele 80% ar fi just să se con-fisce de cătră stat în favorul orfanilor de război, a spi-talelor, farmaciilor și școlilor satești.

Libertatea comerțului cu cereale. La Cluj a avut loc o întrunire a autorităților noastre adminis-trative. S'au discutat chestiunile financiare, și mai ales problemele noastre economice, luându-se hotărâri referi-toare la libertatea comerțului cu cereale. În urma acestei hotărâri autoritățile noastre sunt anunțate să înceteze de a pune orice obstacol comerțului cu grâu și alte produse agricole. Prețurile au fost astfel stabilite: 100 kgr. grâu lei 100; sacara lei 90; malai lei 70; ovăs sau orz lei 85.

Moartea lui George Tofan. Frații bucovineni deplâng moartea prea timpurie a unui distins fruntaș al lor, carele a fost George Tofan. De numele lui se leaga o bună parte din mișcarea culturală mai nouă a buco-vinenilor. Fiu de țaran din Bilca, sâtuș din apropierea Rădăuțului, el a ajuns prin talentul și puterea sa de muncă una dintre figurile cele mai simpatice și popu-lare ale generației tinere dela 1900 încoașă. A întemeiat revistele „Junimea Literară” și „Școala”, în cari propovăduia dragostea scrisului românesc în pătura in-telectualilor bucovineni, dar mai ales în rândurile înv-ățătorimii pe care a îndrumat-o pe căile unui naționalism inflăcărât pentru cucerirea drepturilor limbii românești sub un regim stricin plin de nedreptăți față de aspira-țiunile neamului nostru de acolo. Când se vor scrie odinioara aceste lupte de afirmare națională a fraților bucovineni, numelui lui George Tofan îi vor trebui în-chinate cele mai curate pagini, cari deapuri vor vesti urmașilor idealismul acestui cold și neobosit luptător cuminte și plin de energie. Asemenea frumoasă luptă plină de dragostea neamului sau, au mai dus în Bucovina, regretații Dr. George Popoviciu (F. Robeanu) și Origori Filimon. Odihnește în pace, prietîn bun!

Concurs. „Cercul Studenților Bănățeni” publica concurs pentru conferirea burselor pe anul școlar 1920--21 pe seama membrilor acestui Cerc. Concurenții vor avea să adnezeze la cerere următoarele acte originale ori în copie legalizată: 1) Act de paupertate și 2) certificat școlar de pe anul precedent. Concurenții indicându-și pe cerere adresa lor precisă, au să și-o înainteze până la 25. August st. n. 1920 Comitetului Central al „Cer-cului Studenților Bănățeni” (Secretariatul, Timișoara Fabric, Str. Ovidiu, toșta Rudolf 3), Timișoara, din șe-dința comitetului central al „Cercului Stud. Bănățeni” ținută la 10. August 1920. *Aurel Cosma* m. p. secretar, *Vichentie Ardelean* m. p. președinte.

PROVOCARE.

„Asociația culturală din Banat” a cumpărat aranjamentul prăvăliei Ioanei Oesterreicher din Caransebeș. Provocăm pe creditorii acestei firme să-și anunțe în termen de cel mult 8 zile pre-sidiului Asociații, eventualele lor pretenziuni, căci după acest termen stibscrisa Asociație nu mai ia nici o răspundere în ceea ce privește pretenziunile lor față de firma I. Oesterreicher. Caransebeș în 12 August 1920.

Comitetul „Asociației culturale” din Banat.

România Ministerul Instrucțiunii și al cultelor. Secretariatul general, Cluj, 19038 1920, Cluj, la 15 Iuliu 1920.

Ordin circular.

Articolul de lege XXX. din 1883, § 46 îi asigura Ministerului de culte și Instrucțiunea publică dreptul de

control și inspecțiune prin delegați asupra tuturor instituțiilor de învățământ, cari aparțin confesiunilor.

Bazați pe acest drept, Resortul Cultelor și Instrucțiunii publice cu adresa Nr. 5544 - 1920 a comunicat titularilor bisericilor române gr. or. și gr. catolice, rom. catolice, reformate, evanghelice-luth. și unitare din Ardeal, Banat și Părțile ungurene numele comisarilor, incredințați cu inspecțiunea școlilor secundare, civile și comerciale aparținătoare jurisdicțiunii D-lor.

Tot în acea adresă am atras atențiunea celor în drept asupra dispozițiilor § 48 din art. de lege XXX. din 1883, cari îndatorează direcțiunile școlilor confesionale să prezinte Ministerului de culte și Instrucțiune publică toate datele, cari privesc activitatea școlii respective.

În acea adresă am rugat autoritatea susținătoare de școli să îndrume direcțiunile școlilor la îndeplinirea ordinelor cuprinse în nota circulară Nr. 1—918, publicată în Gazeta oficială Nr. 5—918, privitoare la încetarea relațiilor cu guvernul din Ungaria precum și a celor ordonate în nota circulară Nr. 10978, publicată în Gazeta Oficială Nr. 55—919 cu privire la propunerea limbii române, a istoriei românilor, geografiei și constituției.

Recercărilor noastre s'au conformat bisericile românești, consistoriul bisericii evanghelice-lutherane din Sibiu, episcopia romano-catolică din Timișoara, școlile conduse de ordul călugărilor piariști din Careii-Mari și Sighet, a minorităților din Șimleu, comunitatea reformată din Sighet, precum și liceul rom. cath. de fete condus de ordul maicelor ursulini din Satu Mare.

Episcopul romano-catolic, reformat și unitar din Ardeal, cu adresele Nr. 1237, 2031 și 557—1920, precum și ordul premonstratenzilor din Oradea-mare cu adresa Nr. 138—1920 n'au luat act de dispozițiunile noastre. Urmarea a fost că comisarii ministeriali cari s'au prezentat la liceele rom. cat., reformate și unitare din Ardeal, n'au fost admiși să-și execute inspecțiunea legală.

Tot în baza legii amintite Secretariatul General al Ministeriului Instrucțiunii publice aduce la cunoștința bisericilor autonome, modalitatea ce se va urma la examenele de maturitate cu finea de an școlar și cu provocare la § 23 din art. de lege XXX. din 1883 invită autoritățile confesionale să anunțe Secretariatului cel puțin cu o lună înainte termenul examenelor, ca să poată designa comisarii ministeriali.

Episcopul rom.-cat., reformat și unitar din Cluj n'au răspuns acestei adrese, deși cu ordinul Nr. 10911 1920 li-s'a comunicat tabloul comisarilor ministeriali, autorizați să asiste la examenele de maturitate. Comisarii au avizat direcțiunile liceelor-despre numirea lor, dar au fost refuzați pe motivul, că directorii numitelor școli n'au primit nici o instrucție în privința aceasta dela superioritatea lor bisericească.

În chipul acesta la liceele acestor confesiuni, s'au dat examene de fine de an, s'au ținut examene de maturitate cu încunjurarea dispozițiilor legilor în vigoare.

În fața acestei totale disconsiderațiuni a dispozițiilor legale, Ministerul Instrucțiunii, Secretariatul general din Cluj dispune următoarele:

1. Se invalidează toate certificatele școlare liberate cu finea anului școlastic 1919—20 de direcțiunile liceelor: *rom.-cat.* de băieți din Alba-Iulia, Brașov, Căcserea, liceul piariștilor și Marianum din Cluj, Deva, Kézdivásárhely, Oradea-mare; a liceelor *evangh-reformate* din Aiud, Cluj, Făgăraș, Odorheiul-săcuiesc, colegiul „Kun” din Orăștie, liceul reformat de băieți și de fete din Satu-mare, Sft. George (Szepsiszentgyörgy), Târgul-Muraș, Zalău, a liceelor de băieți *unitare* din Cluj, Székely-Keresztur și Turda.

2. Se invalidează toate certificatele de maturitate liberate în anul 1919—20 de: a) direcțiunile liceelor *romano-catolice* din Alba-Iulia, Brașov, Căcserea, Odorheiul-săcuiesc, Kézdivásárhely, liceul piariștilor și Marianum din Cluj, Târgul-Măreșului; b) a liceelor *reformate* din Aiud, Cluj, Făgăraș, Odorheiul săcuiesc, colegiul „Kun” din Orăștie, Satu-Mare, Sft. George, Târgul-Mureșului și Zalău; c) a liceelor *unitare* din Cluj, Székelykeresztur și Turda; d) Școlilor superioare de comerț: Marianum din Cluj, școlii reformate din Brașov, reformate de fete din Satu-mare, a Academiei și școlii superioare de comerț societare din Cluj.

3) Deasemenea se invalidează toate diplomele de învățatori și învățătoare, conducătoare de grădini de copii și de profesoare eliberate în anul școlar 1919—20 de autoritățile școlare confesionale cari nu sunt semnate de comisarul Ministerului de Instrucțiune publică.

Toate instituțiunile școlare cu drept de publicitate, precum și autoritățile civile și militare sunt îndrumate a se conforma acestei dispozițiuni.

Eleveilor și elevelor, pe cari îi privește dispozițiile de mai sus, li-se permite în mod excepțional, a se supune unui nou examen la începutul anului școlar 1920—21 în termenul prescriș de lege.

În scopul acesta se vor adresa direcțiunilor regionale de pe teritoriul, unde le-a fost școala, care le va designa locul și timpul pentru examene.

[L. S.]

Secretar general:

Dr. O. Prie m. p.

Cronica culturală și literară.

Minunata revistă de cultură generală, *Lamura*, este vrednică de cea mai aproape luare aminte a intelectualilor noștri dela țară, preoți și învățători, pentru ale căror trebuințe sufletești este scrisă în primul rând. Numerii 6—7 pentru Martie—Aprilie 1920 se prezintă în cele mai bune condiții. Remarcăm sugestivile și duioasele note de drum despre „Soroca” de N. Crainic, ca și articolul plin de frumoase învățăminte despre rostul „Căminurilor culturale” în viața sufletului românesc, al aceluiaș mare al nostru cântăreț. Cu dreptate d. Gh. D. Mugur, zice în artic. său „Evanghelia” că, cu ea trebuie să înceapă cultura ori căruia popor creștin și, adresându-se preoților și învățătorilor, D.Sa li grăește astfel: înaintea tuturor cărților, 'după cari umblați și pe cari cu stăruitoare grijă le cereți și le așteptați, cartea care trebuie dată tuturor — și părinților și copiilor — pentru pacea și înălțarea lor, este Evanghelia. Despre buna noastră mânăstire Agapia d. Ștefănescu ni dă pagini de un dulce și cald impresionism, ce ți-l strecură cu duioșie unică viața uitată a mânăstirilor cu cerul senin și codri de brazi cu pete de fagi, din orice colț al Moldovei, într'un apus de blând și dulce soare toamnătec cu cărării ruginite și cu nesfârșita melancolie a zilelor sorite ce trec, a vieții ce lin se stinge și de groapă se apropie.... Cine a trăit cătuși de puțin în atmosfera renunțării din preajma zidurilor chinoviilor singuratică și

cu dor stăruitor de împăcare a durerilor sufletului, va înțelege, va gusta din plin minunatele pagini descriptive și atât de viu și cucernic colorate din peana frumoasă a dlui Ștefănescu. Aduge și minunatul povestitor al vieții dela țară, ca și'n alte vremi fericite, ale Sămănătorului, învățătorul I. Ciocărlan, cu „Primăvăratice“-le sale, la splendoarea acestor numeri ai „Lamurei“.

*

Cu o caldă bunătate și cu dorul de mai bine a vieții dela sat, părintele *Mihail Grigorian* în broșura sa „*Pe drumurile copilăriei*“, ne dă pagini de dulci amintiri din satul copilăriei sale: Ișalnița jud. Dolj — înrudit și în nume și prin descălecătorii satului cu Ieșelnița noastră de pe malul stâng al Dunării din plasa Orșovei, — apoi schițe și note monografice, fugare, foarte bune despre acelaș cuib fericit de neuitată tinereță. Autorul are frumosul dar de a povesti limpede și ușor, și în broșura aceasta de 48 pagini se amestecă fără pic de supărare pagini de literatură ușoară cu cele de informații. Luminoasele vremuri de altădată din satul său, sunt prinse cu o putere evocativă merituosă. Ce frumoasă eră viața satului său în alte vremi, dar acum..., neregulile ce se observă în conducerea satului, nu le pomenește, în nădejdea că cei ce vor ceti cartea sa, vor căuta să reflecteze singuri, la toate cele pe cari autorul și le gândește numai acum, dar... le lasă nedesvălite. „Dar cât de fericit m'aș simți“, zice autorul, „când toate ar lua o întorsătură spre bine, când toți conducătorii acestui sat și-ar cunoaște rostul. Atunci mi-ași vedea inima inundată de fericire și'n culmea bucuriei ași striga cu mândrie: Acesta este satul copilăriei mele!“ Pilda tinărului părinte Grigorian, cât am dori să fie imitată și de generația noastră tineră de preoți idealști, cari pe lângă zeloasa și iubitoarea lor păstorie sufletească, ni-ar aduce în asemenea pagini prețioase informații pentru trecutul vieții românești, la noi. Avem absolvenți distinși ai Institutului nostru teologic, unii chiar cu frumoase aplicări la scris; lor li trimitem doririle noastre întru imitarea pildei părintelui Grigorian. Îi rugăm să cetească cartea de care vorbim. Și-o pot cumpăra cu 5 Lei dela Tipografia „Ramuri“ din Craiova.

*

Într'un articol din ziarul „Dacia“, prietinel convins al bisericii și școlii românești, Dl prof. univ. S. Mehedinți, cere *împroprietărirea bisericilor și școlilor românești*. După ce arată cum preotul și învățătorul în viața rurală trebuie să strălucească în a fi model de gospodărie în fața sătenilor, ceea ce, de sigur, fără împroprietărirea bisericilor și școlilor nici nu se poate închipui, Dl S. Mehedinți zice foarte nimerit: „... fiindcă

împroprietărirea nu se face în toate zilele, și fiindcă o parte din pământul, care se împarte acum e o rămășiță din cel smuls dela bisericii prin secularizare, socotim, că ar fi o neiertată greșală, dacă nu ne-am folosi de această împrejurare, pentru a înzestra din plin bisericile și școlile. În deosebi eforturile să deschidă ochii asupra viitorului, ... căci mâne va fi prea târziu“.

*

Apărarea religiei și a patriei prin combaterea nedreptății, a destrăbălării și a anarhiei bolșevice, este trumosul și nobilul program al unei reviste săptămânale ce apare din 8 August 1920 în Brașov (Strada Spitalului Nr.64, abon. pe an 25 Lei — 50 cor.) sub numele „Nihil sine Deo“.

CONCURSE.

Nr. 1764 Șc. ex 1920.

Pentru conferirea unui stipendiu de 300 coroane pe anul școlar 1920/1921, din „*Fundațiunea episcopului Nicolae Popea*“ se publică concurs cu termen de 15/28 August 1920.

La acest stipendiu pot reflecta studenți români ortodocși, talentați săraci cu purtare morală bună având întâietatea consăngenii de ambele sexe ai repositului episcop, adică următorii fraților și surorilor sale, apoi elevii, cari cercetează instit. pedag. diecezan din Caransebeș.

Cererile de concurs sunt a se adresa Conzistorului diecezan gr. ort. român din loc fiind ajustate cu următoarele documente alăturate în originals'au o copie autentică.

1. Estras de botez provăzut cu adevărul din partea preotului local competent, că concurrentul și acum aparține bisericii gr. ort. române din metropolia noastră și că are purtare morală corespunzătoare.

2. Atestat de sărăcie dela antistea comunală, vidimat și de preotul local deapre starea materială și socială a concurrentului și a părinților săi și în fine

3. Testimoniu de pe anul școlar 1919/20.

Petițiunile întrate după termen nu se vor lua în considerare.

Caransebeș din ședința conzistorială școlară ținută în 25 Iunie (8 Iulie) 1920.

Filaret Musta

arhimandrit, vicariu episcopesc.

Pe baza ordinațiunei conzistoriale ddto 8 Ianuarie 1920 Nr. 3833 B. ex 1919 se escrie concurs pentru ocuparea parohiei de clasa a II-a din comuna **Vrand**, protopresbiteratul Bisericii-albe, devenită vacantă prin moartea parohului Alexandru Atnagea cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „*Foia Diecezaă*“.

Emolumentele:

1. Una sesiune parohială.
2. Casa parohială constatătoare din 3 chilii, culină, cămară, celariu și alte supra edificate.
3. Stola uzuată.

Toate dările după venitele împreunate cu această parohie le va solvi parohul aies.

Rugăile de concurs instruite conform normelor din vigoare să se substeama Venerabilului Conzistoriu diecezan în Caransebeș.

Concurenții să se înfățișeze în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf. biserică, dar nu în ziua de alegere.

Vrani din ședința comitetului parohial ținută la 26 Aprilie 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea*, protopresbiter.

Nr. 1946 B. ex 1920.

Acest concurs se publică cu adausul, că se susține decusul conzistorial ddo 9 Aprilie 1918 Nr. 2169 B și respective că, pe baza aliniatului ultim din § 29 al regulamentului pentru parohii, și pe baza decusului conzistorial ddo 3 Martie și respective 12 Aprilie 1914 Nr. 3053, ridicat și la valoare de conclus sinodal cu conclusul Nr. prot. 33 ex 1914, se comunică obligământul credincioșilor de a presta și birul parohial, care este o parte legala a dotației preoțești.

Caransebeș din ședința conzistorială ținută în 25 Iulie 1920.

1--3

Filaret Musta

arhimandrit, vicariu episcopesc.

Pe baza decusului Venerabilului Conzistoriu diecezan ddo 9 Maiu a. c. Nr. 1221 B. ex 1920 se escrie concurs pentru ocuparea postului de *paroh* în parohia de clasa III din din comuna **Bichigi**, protopresbiteratul Făgetului, cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Una sesiune parohială constatatoare din 32 jure pământ arător și fânat.

2. Stola uzitată.

3. Un intravilan de 800 stângeni [ ].

Doritorii de a ocupa acest post să-și substeama rugăile instruite conform normelor din vigoare, adreseate comitet. paroh. P. O. oficiu protopresb. în Făget.

Concurenții sunt poștiți a se prezenta în vr'o Duminică sau sârbătoare în sf. biserică, cu prealabila încunoștințare a protopresb. tractual, dar nu în ziua alegerii.

Bichigi din ședința comitetului parohial ort. rom. ținută la 21 Iunie st. v. 1920.

Alexandru Iclozan in. p. **Trifon Udrescu** in. p.
președ. com. paroh. not com paroh.

În conț. cu mine: *Seb. Olariu* protopresbiter tractual.

Nr. 1868 1920.

3 3

Acest concurs se publica cu adausul, că birul parohial fiind o competiția legală preoțească; avându-se în vedere decusul conzistorial ddo 3 Martie și respective 12 Aprilie 1914 Nr. 1533 ridicat și la valoare de conclus sinodal, cu conclusul Nr. prot. 22 ex 1914, al sinodului eparhial, credincioșii sunt obligați și la prestarea acestui bir parohial.

Caransebeș din ședința conzistorială ținută în 9 Iulie 1920.

Filaret Musta

arhimandrit, vicariu episcopesc.

Penitru ocuparea definitivă a postului de *învățător* la școala confesională gr. or. română din **Obad** protopresbiteratul Ciacovei, devenit vacant prin abdicere, se escrie concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar în bani gata 672 coroane.

2. Eventuale gradațiuni se asigura din ajutorul de stat ce se va cere.

3. Pentru lemne 150 cor.

4. Pentru scripturistica 20 cor.

5. Pentru adunarea generală și conferința învățătorească 50 cor.

6. Locuință liberă cu grădină de legume în estenziunea de $\frac{3}{4}$ jugăr.

7. Dela înmormântări unde va fi poștiit 2 cor.

8. De încălzirea salei de învățământ îngrijește comuna bisericască.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea școlară în cântările bisericesti, a purta scripturistica comitetului și sinodului parohial și a compune socoțile bisericești și a culturii.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta petițiunile instruite conform normelor din vigoare adreseate comitetului parohial din Obad, Prea On. Oficiu protopresbiterat în Ciacova.

Totodata recurenții sunt poștiți a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic cu prealabila încunoștințare a protopresbiterului tractual.

Dintre recurenți vor fi preferiți cari vor putea conduce corul vocal deja înființat.

Obad din ședința comitetului parohial ținută în 5 Martie 1919.

2--3

George Ionescu

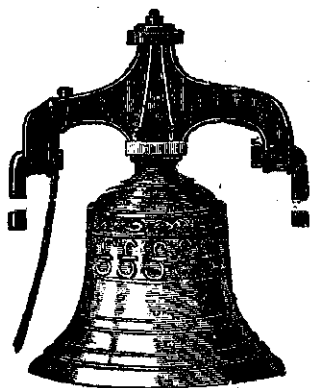
președ. com. par.

Achim Cercel

not. com. par.

În conțelegere cu mine:

Din încredințarea protopresb. tract.: *Nic. Chicomban* paroh.

FIUL LUI ANTONIU NOVOTNY,

turnătorie de clopote

și fabrică de scaune de fier pentru clopote

Timișoara-Fabric.

30 52 Calculări de preț se trimit gratuit.